

Johan Gabriel Oxenstierna

Tal, hållit inför Hans Kongl. Höghet Kronprinsen i ordens-capitlet den 28 april 1817 af ordens-cantzleren herr grefve Joh. G. Oxenstjerna, då konungen i dess rum till seraphimer-riddare uptog efter riksrådet och presidenten i Commerce-collegium herr grefve Johan Liljencrantz, frånvarande generalen af norrska armeen och riddaren af Elefanter-orden herr Krogh; samt dubbade efter rikets herre, stats-rådet och generalen m. m. herr grefve Johan Adlercreutz, presidenten i kammar-rätten herr friherre Fredrik Tersmeden; efter riksrådet och presidenten i Bergs-collegium, herr grefve Fredrik Ridderstolpe, stats-rådet vice-amiralen och tillförordnade öfver-ståthållaren herr friherre Olof Rudolf Cederström; efter stats-rådet och general-amiralen Johan af Puke, öfverste-kammar-junkaren herr grefve Måns Stenbock

Stockholm, tryckt i Kongl. tryckeriet 1817. Uppsala universitetsbibliotek.

Detta verk är fritt från kända upphovsrättsliga restriktioner. Vid användning ber vi att du hänvisar till Uppsala universitetsbibliotek och Litteraturbanken.se.
– [Läs mer om verket här](#)

Ytterligare information om upphovsrätt för detta verk finns hos Litteraturbanken:
<https://lb.se/författare/OxenstiernaJG/titlar/TalInförKronprinsen/faksimil?om-boken>

Permanent länk (URN):
<https://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:lb-lb2430184-faksimil>

Sv-Litt
Tal kungs.
4:0 21817
627
70

TAL,
HÅLLIT INFÖR
HANS KONGL. HÖGHET KRONPRINSEN
I ORDENS-CAPITLET DEN 28 APRIL 1817

AF
ORDENS-CANTZLEREN
HERR GREFVE JOH. G. OXENSTJERNA,
DÅ

KÖNUNGEN

I Dess RUM
TILL SERAPHIMER-RIDDARE UPTOG
EFTER RIKSRÅDET OCH PRESIDENTEN I COMMERCE-COLLEGIUM
HERR GREFVE JOHAN LILJENCRA NTZ,
FRÅNVARANDE GENERALEN AF NORRSKA ARMEEN
OCH RIDDAREN AF ELEFANTER-ORDEN
HERR KROGH;

SAMT DUBBADE
EFTER RIKETS HERRE, STATS-RÅDET OCH GENERALEN M. M.
HERR GREFVE JOHAN ADLERCREUTZ,
PRESIDENTEN I KAMMAR-RÄTTEN
HERR FRIHERRE FREDRIK TERSMEDEN;

EFTER RIKSRÅDET OCH PRESIDENTEN I BERGS-COLLEGIUM,
HERR GREFVE FREDRIK RIDDERSTOLPE,
STATS-RÅDET, VICE-AMIRALEN OCH TILLFÖRORDNADE ÖFVER-STÅTHÅLLAREN
HERR FRIHERRE OLOF RUDOLF CEDERSTRÖM;

EFTER STATS-RÅDET OCH GENERAL-AMIRALEN
HERR GREFVE JOHAN AF PUKE,
ÖFVERSTE-KAMMAR-JUNKAREN
HERR GREFVE MÅNS STENBOCK.

TABLE

OF THE

OF THE

OF THE

OF THE

OF THE

OF THE

OF THE

OF THE

OF THE

OF THE

OF THE

OF THE

OF THE

Högborne Furste, Sverges och Norges Kronprins,

Högborne Arf-Furste,

Gode Herrar Svea och Götha Riddare!

Samlade kring Altaret hafva vi framburit vår dyrkan för den skyddande Försyn som under fridens lugn åter för Oss öpnat sin Helgedom. Ofta, sedan sista sammankomsten till Ledamöters antagning, hafva vi sett sjukdomen hota vår Konungs dagar; men de hafva varit försvarade af Dess Folks förböner. Den allmänna kärleken har inför den Högste kämpat mot förgångligheten, och Fäderneslandets åkallan har i Dess hand fått öfvervåga på Ödets vigtskål. Omgifven af årkånslan och Sitt Folks vålsignelser, skåde Han ännu länge bågges offer, och, om Allmagten ej i hela dess vidd uptagit vår önskan, om vår Konung ej sjelf i dag kan anföra oss till det Tempel, där Han vore vittne till våra förböner, glädja vi oss likväl att veta Honom uppehållen, och att härifrån väntas till Thronen, där Han, med årans och dagarnas börda, mellan Sin lysande Son och låfvande Arf-Furste, understödes på ena sidan af det upstigande, och på den andra af det fullbordade Hoppet. Täckes E. K. Höghet låta Sig af Sverge kallas med detta namn; hvarunder Han, af ett lidande Folk söktes, anropades, ankom, blef dess försvar och mottog dess förbindelser: först gifne åt Härförarens beundran, och sedan bekräftade åt Furstens dygder! Lika oförgångligt som den förres rygte bevaras i häfderne, vårdas den senares vålgärningar i våra hjertan. Nu, sedan Försynens nåd och Sverges lycka kallat E. K. Höghet från segrarnas bana til styrelsens lugn, hölje fridens blommor Dess svård; och blifve den allmänna sällheten, efter långlig vård af Honom Sjelf och Dess älskade Son, till tidernas ånda fortsatt af den Ätt, hvars odödlige Stamfader bland oss först uptände altaret af Nordens förening!

Det omgifves ej i dag af dem alla som sågo dess invigning, och fem af dess första vittnen äro sedan den tiden härifrån bortgångne. Bland dem kallade döden först en främmande Regent, Hertigen CARL LUDVIK FREDRIK af Meklenburg Strelitz, som under en lång styrelse gjort Sitt Land lyckligt och bortgått sörjd af Sitt Folk, berättigad till den högaktning och kärlek som åt en god Furste gifves af alla Nationer: antingen under tryckande vålden de hos andra med saknad betrakta den lycka de sjelfve ej njuta, eller i milda Spirors hägn jämföra sin sällhet med deras. Den Ordenskedja han förde,

är af Hans Kongl. Maj:t tillbaka lämnad åt Hans efterträdande Son, Hertig GEORG FREDRIK CARL JOSEPH, och bäres af denne unga Prins med gemensam rätt af Egna och ärfvade dygder.

Bland inhemske medbröder saknar Orden först den Rådsherre åt hvilken Konung GUSTAF den Tredje fordom förtrodde Rikets förnämsta angelägenheter, och hvilkas förvaltning försäkrar honom bland Statsmän ett rum som, sedan afunden tystnat med ögonblickets klander, ej mera motsåges af eftervärldens rättvisa. I bekymmersamma omständigheter mottog Riksrådet Herr Grefve LILJENCRA NTZ som Finans Minister Sverges Stats-Verk; och den inre välmågan, myntets förbättring, handels, näringarnas och slöjdernas förkofran och styrkan af försvaret, blefvo frugten af hans långa mödor. Hans öde var att vid lifvets afton öfverlefva stora delar af sitt verk; att se många af sina förslag för en fortfarande sällhet rubbas af oförsedde och tvingande händelser, och sörja sitt arbete för det allmännas väl. Men den åttiårigt förtjånte Statsmannen skulle dock ej ohugnad bortgå, ej i grafven nerstiga, misströstande om det Fosterland hvars välstånd han så trogit sökt bereda och stadga. Han såg dess räddning värkställd af sin första Konungs Broder, och mottog i nya uphöjelser bevisen af Dess agtning och välvilja; Han såg det förente Skandinavien utsträcka till Västra Ocean en gräns, svarande mot den som skildes från dess Östra; Hans ålderdom omfamnades af den store Furste som kom att stöda och ärfva Sverges Thron; och vid Dess åsyn ändteligen tryggad öfver sitt fäderneslands framtid, geek nöjd till sin förvandling: lik den gamle Helige som för i frid, sedan hans ögon sett världens förlossning.

Han efterträdes här, nästan jämnårig, af Generalen vid Norrska Arméen, Befälhafvaren af Trondhiems Stift och Riddaren af Danske Elefanter-Orden KROGH, som från de förnämste ämbeten hos sin förra Herre, öfvergeek vid bägge Rikenas förening till en annan Spiras lydnad, med de uprigtiga tänkesätt och den längd af samlade förtjenster som skulle försäkra honom en lika ynnest hos sin nya Konung. Efter återkomsten från fälttåg i främmande Arméer och sjuåriga kriget i den Franska, där han till flere värdigheter uphöjdes, mottog han af sin egen Konung det förtroendet i Dess krigsårender, att som General för Norrska Arméen föra militaire öfverbefålet i Riket; hvilket allt han länge förestod, till dess ålderdomen nödgade honom att söka hvilan. Innom den boning han valde, quarhölls han snart af tilltagande bräckligheter, men omgafs där af högagtningen, och blef ej i dess enslighet af åran och ryktet förgåten. Han uppsöktes där af H. K. Höghet Kronprinsen

som i återvändandet från nya segrar, ville upleta den fordne tappre, och fäste ett nytt blad i den gamla kämpens lager. Sverges och Norges Konung uptager honom nu i Sin Ordens vårdighet: ej mera med en Monarks fordran af pligter dem åren neka, och dem han uppfyllt mot et annat rike; men som vittnesbörd att förtjensten är af Honom alltid skattad, på hvad ställe den förvärfvas, och att dygdens dag, ehvar den lyser, har för Hans åsyn ingen afton.

Blott fem år äro förledne, sedan här emottogs, och redan i tvänne år, saknas en ledamot, hvars namn och tjenester åt fäderneslandet, minnet och erkänslan lika trogit bevara. De återkalla oss nog utan förnyade målningar det mörka tidehvarf då Grefve ADLERCREUTZ, ur sörjande Landsmäns armar, för dem han vid Sickajocki och Lappo förgäfves segrat, med undandragna medel till längre försvar, mottogs af Sverge, och bidrog till dess frälsning i ett ögonblick som hotade dess bestånd. Sedermera Rikets Herre, Stats-Råd, General för Cavalleriet och Cantzler för Krigs-Akademien, förestod han dessa befattningar med den kunskap och väksamhet som utmärkte alla hans gärningar så vål i fridens som i Krigets yrken. De senare som intagit hans måsta omsorger, skulle äfven kröna slutet af hans bana. I egenskap af Chef för Svenska General-Staben förde han högsta befälet öfver Arméen som sammandrogs i Pomern till Hans Kongl Høghets Kronprinsens ankomst från Sverge, och därefter Chef för General-Staben af den Norra Tyska förente Armée, som af samma Herre commenderades, åtföljde Dess fälttåg i Tyskland, vid Rhen och i Hollstein: vittne och befordrare af Dess Storverk vid Grossbeeren, Dennevitze Leipzig och Kiel; och ändteligen från Norges fridstiftning återkom med Honom i glansen af den åra som från Svenska Segraren strålade öfver Dess Krigsmän, tillika hedrad med alla Svenska Bundsförvandters Ordens-prydnader. Han återtog sina arbeten i Konungens Råd och krigsväsendets förvaltning; men ingendera skulle länge gagnas af hans uplysta årfarenhet. Döden ändade oförmodadt hans dagar som, fastän af åran nog teknade för honom sjelf, likväl ännu länge bordt tillhöra Fäderneslandet och Vänskapen. Han bortgeck, ledsagad af bågges saknad och sina bedrifter. Intet har felats i deras låford. Han fördes till sitt hvilorum med en högagtande Allmänhets och sörjande Vapenbröders förente klagan, Våltaligheten och snillet ha tolkat hans beröm. Men om äfven alla dessa vittnesbörd tystnat, vore det nog förklaradt genom den Store Fürstes omdöme som han ålskat och följt; och hvars saknad vid hans graf, upreste åt ADLERCREUTZ namn, det ärerikaste af alla Minnesmärken.

Hans rum intages här af en Herre hvars lefnad varit på lika sätt delad mellan Civile och Militariske befattningar. Er ungdom, Herr Friherre TERSMEDEN, vakade i Konungens Lif-Vakt; men snart kallade Han Eder till högre sysslor i Sin Armée: skiftevis ombetrodd med vigtiga befallningars förande, angelägna commenderingar eller pröfvande befäl, i hvilka Kaipias, Vårelå och Anjala sågo Eder, som anförare af Helsinge Regementet, antingen moistå eller fördrifva fienden, eller återställa drabbningarnas förluster. Friden förvandlade Edra göromål från krigets befäl, till dess utredningar. Ledamot af Statsberedningar och Krigs- och Stats-Conseiller, Ordförande i Krigs-Collegium, Ledamot af de fläste Comitээр och öfverläggningar som ägde till föremål Rikets försvar i förbindelse med dess hushållning, förentes hos Eder, tillika med Ståndernas vid flere Riksdagar fortsatte fullmågtigskap i deras Penning-Vårk, äfven omsorgen för Arméens behof och Krigsmedelns förvaltning under de sista Fält-Tågen. Segerns glans bortskymmer ofta deras namn af hvilkas omsorg dess medel handhafvas och dess vapen utrustas. Men en rättvis Konung, som ser den värdige, i hvad krets han värkar, sökte Eder bland dessa talrika befattningar; och efter uphøjelser i Friherrligt Stånd och Presidentskapet i ett af Dess Collegier, tilldelar Eder den heder, hvars mål, dit alla förtjänster mot Konungen och Fäderneslandet gemensamt leda, öpnas Eder samfäldt af krigarens och ämbetsmannens arbeten.

Vår högste Ordens-Mästare hade från Sin Egen ungdomstid, med ynnest återkallat i Sitt minne den oföränderliga tillgifvenhet, hvarmed, under en ottiårig lefnad Riksrådet och Presidenten Herr Grefve RIDDERSTOLPE, tjänade ännu hos Honom själf, den femte Sverges Konung, Han upvaktat: af hvilka Han, hos Dess Fader och Broder förestod bägges Håf: och genom Hans uptagande i detta Samfund, ådagalade Sitt Eget och Sina företrädares vittnesbörd åt den genom alla tideskiften pröfvade troheten och förtjänsten. Trött af År och de högsta ämbetens börd, och följd af bägges heder, lämnar han sin nerlagda Ordenssprydnad åt en efterträdare, hvars ålder och egenskaper låfva Riket ännu långvariga tjänster.

Vidsträkt som den Skådeplats hvarpå de öfvats, har för honom deras bana varit, från sjöväsendets första försök till dess befäl. De förre fullbordades längesedan af Eder ungdom Herr Friherre CEDERSTRÖM, i de många, då förefallande Expeditioner af alla slag, till Norra, Spanska och Vestindiska hafven: Det senares heder börjades vid 1788 Års Krig i linien af Hoglands Segrare, och ökades oafbrutit under Kriget, med deltagandet i alla

dess träffningar, egna anföranden af dess dristigaste företag, Tre Örlogs-Skepps undsättande i Sjöslagen, tapperheten i den bestridda genombrytningen från Viborg och framgången på alla ställen där den för Vettenskapen och modet var möjlig. I senare Krig, än med väpnade Convojeringar till Medelhafvet, än som Divisions-Chef af Eskadrer i Nordsjön till handels beskydd, och Ledamot af Stor-AmiralsÄmbetet, förtroddes Eder, som Contra-Amiral, ömsom fördelningar af Örlogs-Skepp mot Rikets nya fiender, och ömsom af Fregatter, som under Edert förande återkommo med Barbarekernes aftvugne freder. Under sedermera fortfarande Krigs-oroligheter, Chef af bägge flottornas förente Divisioner, till egna kusters betäckande eller främmande hamnars blockering i östersjön, blef Gottland af Eder från fienden återtagit, bemannadt och väpnadt: och ågde en tid sin försvarare till höfding; och ändteligen som Vice-Amiral och General Befälhafvare af hela Svenska Sjöstyrkan, stängdes af Eder vår västra grannes hamnar för Frankrikes Allierade, våra bundsförvanters Handelsskepp skyddades tillika med våra egna, och Svenska Arméen öfverfördes till Germaniens segrar. Efter så mångfaldiga värf i hvilka Svenska Flaggan under Edert befäl sväfvat kring Polens haf och Equatorns: öfveralt tryggad af sin förares tapperhet, kallade Konungen eder till Flottornas General-Adjutant och Stats-Råd, att låta där deras årender inför Sig närmast bevakas af deras årfarne Ledare; och då Han med dessa viktiga göromål, äfven förenar styrelsen af Sin Hufvud-Stad och den vårdighet hvartill Han Eder i dag uphöjer, bekräftar Hans höga förtroende för Eder i alla ämnen, det anseende och de tänkesätt, som Allmänheten er redan hade tillägnat.

Senast af bortgångne ledamöter och från enahanda befäl, kallade förgängligheten en hög Ämbetsman och Befälhafvare som genom blott egit värde upsteg till de Åreställen han innehafte. Bördens och lyckans tillfälliga biträden hade ej för General-Amiralen Herr Grefve Puke jämnat vägen till den uphöjelse, hvori Han, som Flottans högsta förman sjelf omsider hissade den Amiralsflagga, under hvars skugga hans ungdom skymdes i obemärkta tjänster. Men bland lyckans motsäjelser, bildades denna ungdom af egen styrka i långa vapenöfningar på främmande Flottor kring de fläste haf, till de kunskaper och den ärfarenhet, som han vid mognade år återkom att årbjuda Fäderneslandet; och dem han i dess sjömagt, än som ensam Skeps-Anförare, än som andras Ledare eller Befälhafvare, vid alla tillfällen så tappert i striderne utmärkte vid sin Høge Befallandes sida. Efter återstæld frid ålskade Konungen att där återfinna den tappre, af hvilken Han i faran varit följd och

försvarad; och förenade hos honom som Stats-Råd General-Amiralens öfverinseende af Sjömagten. Men han åtnjöt ej länge sina mödors vedergällning. Försvagad af förtidiga bräckligheter lämnade han sina ämbeten, och kort därefter detta belöningstecken som han hår, för ej mera än fyra år sedan, mottog af sin gynnande Konung.

Men Vapenbragdernas och Statsvårsvens ära åga ej ensamt anspråk på det pris förtjänsternas högste Domare här utdelar. Långe pröfvade tänkesätt hos en Ämbetsman i Dess Håf, som med förståndets och hjärtats egenskaper, i föreningen af redlighetens dygd med vördnadens pligter och sanningens språk med behagets, alltid hos sina Konungar ägt och varit värd det förtroende, i hvars kända trygghet upvagningen omsider förvandlas till vänskapens umgänge, berättigade ej mindre Eder, Herr Grefve STENBOCK, till det rum J hår gått att intaga. Nästan upfödd inom Håfvet, och från Eder första tid kallad till dess tjänster, såg det Eder, än i egna, än i förvaltandet af dess förnämsta ämbeten, följa dess sammanlefnad, eller förestå dess ordningar och hushållning, eller beledsaga Konungarna på Deras resor och besök i främmande Riken: alltid hågnad af en godhet som ökades genom Eder sjelf; men var hos Eder från början ett efterlämnadt arf. GUSTAF den Tredje tillslöt sjelf med tårar Er ädle faders och Sin ungdomsväns ögon; och redan då var den välvilja befastad, hvarmed Dess Broder nu skulle sluteligen förklara Eder Bådas tänkesätt. Bland de namn som af Sverige mäst förtjänat, saknades Edert namn ännu i denna Ordens Långder, och den sköld som så ofta varit uphöjd mot Rikets fiender, syntes ej ännu i de pryddes antal. Konungen uppsätter den i dag: Han fullgör på en gång de fordna bragdernas och den närvarande vänskapens rätt, och hedrar i Eder, Grefve STENBOCK, en åttling af Sin Egen Stamfaders Frände. Men då Han med Svea och Gôtha Riddarkedja omger ett Sköldemärke som fordom syntes vid de tre Kronornas sida, öfverlyser, äfven i Hans Egna ögon, ingen prydnad kring Edert vapen, dess oförgångliga omfattning af Helsingborgs Lager.

Konungen bjuder Eder nu, Gode Herrar, Svea och Gôtha utnämnde Riddare, att under Hans Konglige Hôghets Kronprinsens anförande tillika med Edre Medbröder och Capitlet, upptråda i Dess Rum, där Han väntar Er till Edre förbindelsers afläggande och mottagandet af Eder Ordensprydnad.
